

РЕШЕНИЕ

№ 24863

гр. София, 21.07.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XXIII КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в
публично заседание на 11.07.2025 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Доброслав Руков

ЧЛЕНОВЕ: Луиза Христова
Мария Шишкова

при участието на секретаря Емилия Митова и при участието на прокурора Пламен Райнов, като разгледа дело номер **1551** по описа за **2025** година докладвано от съдия Луиза Христова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 179 и сл. от АПК. Образувано е по жалба на „Българска асоциация Единство – Т.“, чрез адв. П., срещу заповед № РД09-1856 от 17.07.2024г. на министъра на образованието и науката, с която е утвърден списък на българските неделни училища в чужбина за учебната 2024/2025г. В списъка не е включено Българското неделно училище „Св. Св. К. и М.“, чиято дейност се организира от асоциацията. Предметът на оспорване и редът за разглеждането му е уточнен с окончателно определение № 4116 от 16.04.2025г. по адм. дело № 3118/2025г. на ВАС, V-то отд-е.

Жалбоподателят посочва, че организираното към асоциацията училище е включено в Списъка на българските неделни училища в чужбина за учебната 2024/2025г., утвърден със заповед № РД09-1306 от 22.05.2024г. на министъра на образованието и науката. С писмо от 19.07.2024г. обаче председателят на асоциацията е уведомен, че училището не е включено в списъка, утвърден с последваща заповед № РД09-1856 от 17.07.2024г. и трябва да възстанови преведения му първи транш от бюджетната помощ за учебната 2024/2025г. Жалбоподателят счита, че тази заповед е издадена при съществено нарушение на производствените правила – липса на уведомяване за започналото производство, липса на възможност за запознаване със събраните в производството доказателства и подаване на възражения. Като нарушение на материалния закон се сочи липсата на основание по чл. 16, ал.5 от ПМС № 90 от 29.05.2018г. за отписване от списъка на неделните училища. В писмото от 19.07.2024г. е посочено, че асоциацията през последните 3 години системно забавя своевременното подаване на актуална информация и отчети; натрупва

неотчетени средства, получени от МОН; не съдейства за утвърждаване на авторитета на РБългария с оглед липсата на дейност по популяризиране на българската култура и традиция; председателят на асоциацията не уважава законите на Кралство Испания и уронва авторитета на РБългария. Първите две основания не са сред посочените в ПМС № 90/2018г. за отписване. Освен това тези действия не са извършени от българското неделно училище, каквото е изискването на цитираната по-горе разпоредба. Това училище има своя самостоятелна организация и ръководство, различно от това на асоциацията. Освен това същото е провело различни мероприятия за популяризиране на българската култура – събори по народни танци, празници на баба М., честване на 3 март, съдействие при организиране на избори и др. Този извод се подкрепя от програмата на училището през учебната 2023-2024г. Председателят на асоциацията е испански гражданин, полицаи с авторитет в обществото. О. на училището от списъка не съответства на целта на ПМС № 90 да осигурява обучение на български език. Поради това се иска от съда да отмени процесната заповед или алтернативно – да измени същата, като включи училището в утвърдения с нея списък. Претендират се разноси по списък. Подробни съображения се развиват в писмени бележки по същество.

Ответникът - министър на образованието и науката, чрез процесуалния си представител, изразява становище за неоснователност на жалбата. Счита, че процесната заповед е издадена при спазване на нормативните изисквания. Подробни съображения излага в писмени бележки по същество.

Представителят на СГП счита жалбата за основателна.

Административният съд С. – град, XXIII троен състав, обсъди събраните по делото доказателства във връзка с доводите на страните и приема за установено следното от фактическа страна:

Със заповед № РД 09-1306 от 22.05.2024г. на министър на образованието и науката е утвърден списък на българските неделни училища в чужбина за учебната 2024/2025г. В него под № 137 е включено българско неделно училище „Св. СВ. К. и М.“, организирано от Българска асоциация Единство – Т. В същия град има и още едно българско неделно училище, вписано под № 99 от същата заповед. Видно от удостоверение от Съвета по правосъдие, вътрешни работи и публична администрация към Автономното правителство на В. на л. 60, асоциацията е вписана в регистъра на асоциациите с председател М. О..

Видно от грама от 25.03.2024г. на л. 168-169, генералния консул на РБългария в КИспания е получил оплаквания и сигнали от български граждани от [населено място] за нарушения и финансови злоупотреби, липса на финансови книжа и документи, манипулиране на броя на вписаните ученици и др. в асоциация „Единство“. В грама от 10.04.2024г. на л. 158-159 е посочено, че председателят на асоциацията е била задържана на 01.01.2021г. и на 18.03.2021г. в [населено място] по подозрение в участие в наркотрафик, О. и negliжиране задълженията си като полицейски служител. В грама от 17.04.2024г. на л. 164 и 165 е посочено, че е проведена среща с ръководството на асоциацията, родителския съвет към училището, консулството и представител на МОН. От разговорите е станало ясно, че асоциацията не е подала разходооправдателни документи за цялата бюджетна помощ, отпусната ѝ за учебните 2021/2022г. и 2022/2023г., както и доклад за дейността на училището за учебната 2022/2023г. Освен това през последните 2 год. асоциацията не е реализирала дейност по популяризиране на българската култура и традиции, тъй като председателят е в болничен през целия период и е прехвърлил задълженията си на други членове, които не са оправдали доверието ѝ. Отбелязана е липсата на прозрачност при вземането на решения, липсата на протоколи, утвърдени от УС на асоциацията и т.н. Според г-жа О. задържането ѝ е било недоразумение. Освен това в грамата е отразена и проведена среща с българската общност в града, представена от 73 души. Хората са изказали възмущение от липсата

на дейности по популяризиране на българската култура, честване на национални празници, информационна помощ на новопристигнали български граждани. Изразено е недоволство от изгонване на танцовия състав от асоциацията, тъй като членовете му не са били съгласни с методите на управление на г-жа О., подчертана е липсата на прозрачност при вземане на решения, невъзможност за среща с председателя. Направени са изказвания за бойкот на изборите на 09.06.2024г., тъй като същите се организират с помощта на асоциацията и има съмнения в прозрачността им. Отбелязана е и констатираната разлика в броя на учениците, подадени в справка към МОН, за които се получава субсидията, и реално посещаващите училището. Предложена е смяна на председателя на асоциацията. Същото е посочено и в доклад на представител на МОН в срещата, проведена на 13.04.2024г. На 13.06.2024г. в МОН е постъпило писмо от генералния консул на РБългария в КИспания, в което се предлага процесното училище да бъде отписано от списъка, утвърден със заповед № РД 09-1306 от 22.05.2024г. на министъра на образованието и науката. Като мотиви за това са посочени грамите от 25.03.2024г., 10.04.2024г. и 17.04.2024г. Предложението е разгледано на заседание на 26.06.2024г. от Междуведомствената комисия по въпросите на българските неделни училища в чужбина, назначена със заповед № РД09-1581 от 17.06.2024г. на министъра на образованието и науката на основание чл.14 от ПМС № 90. Видно от т.3 по протокол № 3 от тази дата, комисията е обсъдила и обстоятелството, че председателят на асоциацията е била задържана от испанската полиция по подозрение в участие в наркотрафик и в организирана престъпна група. Освен това е посочено, че г-жа О. е изтеглила 15000 евро от сметката на асоциацията, които по-късно е заявила, че са откраднати. Поради това е прието, че училището не съдейства за утвърждаване на авторитета на РБългария, а председателят на асоциацията уронва авторитета на държавата. Предложено е училището да бъде отписано от списъка. Предложението е внесено пред министъра на образованието и науката с доклад на зам.министър от 10.07.2024г. На това основание е издадена процесната заповед, в списъка към която жалбоподателят не фигурира. Други изменения в заповедта от 22.05.2024г. няма. Заповедта е публикувана на интернет страницата на МОН на 18.07.2024г., видно от извадка на л. 28. Жалбата срещу нея е подадена на 18.09.2024г.

С писмо от 19.07.2024г. директора на дирекция ОБГУМ при МОН е уведомил жалбоподателя за издадената заповед и е поканил същия да възстанови първия транш от преведени средства за учебната 2024/2025г. в размер на 16 485лв. Писмото е изпратено на жалбоподателя по електронна поща на 19.07.2024г., видно от извадка на л. 29. Със заповед № РД09-2520 от 02.09.2024г. е утвърден нов списък на българските неделни училища в чужбина за учебната 2024/2025г., в който жалбоподателят също не фигурира.

При така изложената фактическа обстановка, съдът достигна до следните правни изводи:

Жалбата е допустима като подадена в срока по чл. 140, ал.1 от АПК от лице, което е прието за адресат на административния акт, подлежащ на обжалване от това лице, съгласно окончателно определение № 4116 от 16.04.2025г. по адм. дело № 3118/2025г. на ВАС, V-то отд-е, като имащо правен интерес. Разгледана по същество настоящият състав намира, че жалбата е неоснователна по изложените по – долу съображения.

Съгласно изискванията на чл. 168 от АПК настоящият състав следва да се произнесе по законосъобразността на оспорения акт на всички основания по чл. 146 от АПК.

В тази връзка настоящият състав намира, че оспореното решение е издадено от компетентен орган съобразно изискванията на чл. 11 от ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 90 на МС от 29.05.2018 г. за българските неделни училища в чужбина. Не са налице твърдените от жалбоподателя съществени процесуални нарушения, свързани с невъзможността да участва в производството по отписването му от списъка, утвърден с процесната заповед. Всички относими към спора факти са изяснени

предварително на среща, проведена с участието на председателя на асоциацията, на 13.04.2024г. На нея жалбоподателят е запознат с всички доводи, послужили като основание за изключването му от списъка. Дори да се приеме, че е ограничена възможността му да участва в административното производство, същият има възможност да изложи всички аргументи и да представи доказателства в съдебното производство.

Относно изискването за форма на административния акт, съдът намира същото за спазено. В процесната заповед не се съдържат мотиви за отписването на асоциацията, но същите са част от приложената административна преписка. Съгласно ТР № 16/1975 г. на ОСГК на ВС на РБ мотивите към административния акт могат да се съдържат в друг документ, съставен с оглед предстоящото издаване на административния акт от помощни и подчинени на издателя на акта органи. В случая това са трите грами на генералния консул, писмото от 13.06.2024г., протокола от заседанието на междуведомствената комисия и доклада на зам. министъра с предложение за изключване на асоциацията от списъка.

Не е налице и твърдяното от жалбоподателя нарушение на материалния закон. Съгласно чл.1, ал.1, т.1 от ПМС № 90 от държавния бюджет чрез бюджета на Министерството на образованието и науката се осигуряват средства за подпомагане на обучението по учебните предмети български език и литература, история и цивилизации и география и икономика в частта им, отнасяща се до историята и географията на България, организирано в чужбина от организации на българи, живеещи извън Република България, регистрирани съгласно законодателството на съответната държава за извършване на образователно-културна дейност. Средствата се превеждат именно на съответната организация, към която е училището. Съгласно чл.2, ал.2, т.1 от ПМС № 90 българските неделни училища в чужбина могат да извършват допълнителни училищни дейности, които подпомагат обучението по чл. 1, ал. 1 и са свързани със съхраняване на националното самосъзнание, култура и традиции.

Съгласно чл. 16, ал. 3, т.1 и 3 от ПМС № 90 отписване от списъка на българските неделни училища в чужбина се извършва по инициатива на министъра на образованието и науката в следните случаи: 1. констатирани нарушения на изискванията за провеждане на обучението и/или на дейностите по чл. 2; 3. констатирани нарушения при разходване на предоставените финансови средства по реда на постановлението. В случая са налице и двете основания. От преписката става ясно, че в последните 2 год. жалбоподателят не е провеждал никакви дейности по чл.2 ал.2, т.1 от ПМС № 90, като този извод не се опровергава от представените с жалбата писмени доказателства. Същите касаят период от 2014г. до 2016г., т.е. преди 8 години. Фактът, че председателят на асоциацията е бил болен продължително време, не пречат асоциацията да извършва такива дейности, доколкото същата има и други органи. Вместо това се установява пречатване на дейността на танцовия състав „Пендари“, който е лишен от място за репетиции, и липса на изслушване и невъзприемане на предложенията на българската общност за организиране на извънкласни дейности, учредяване на библиотека с българска литература, и т.н. Безспорно се установява и липсата на отчетност за последните три учебни години, тъй като асоциацията не е подала разходооправдателни документи за цялата бюджетна помощ, отпусната ѝ за учебните 2021/2022г. и 2022/2023г., както и доклад за дейността на училището за учебната 2022/2023г. Такива документи жалбоподателят не е представил и в настоящото производство въпреки указаната му доказателствена тежест. На място от представител на МОН е установено разминаване между броя на учениците, декларирани пред МОН, и броя на учениците, действително записани в училището. Неоснователен е доводът на жалбоподателя, че основанията за отписване касаят училището, а не асоциацията, тъй като средствата се превеждат на асоциацията и тя е отговорна за разходването и отчитането им. Освен това училището съществува

към определена организация, а не самостоятелно, като по аргумент от чл. 13 от ПМС № 90 то приключва дейността си със закриване на организацията, към която е създадено, освен ако не премине към друга организация.

Съгласно чл. 16, ал.5 от ПМС № 90 отписване от списъка на българските неделни училища в чужбина може да се извърши и по мотивирано предложение на министъра на външните работи или на ръководителя на задграничното представителство на Република България в съответната държава в случаите, когато е констатирано, че са налице действия от страна на българското неделно училище в чужбина, с които: 1. не се съдейства за утвърждаване авторитета на Република България; 2. не се спазват законите и не се уважават нравите и обичаите на съответната държава. В случая и тези основания са налице. Констатираните по-горе нарушения на финансовата дисциплина по принцип не съдействат за утвърждаване авторитета на Република България, когато са известни на широк кръг от българската общественост и поставят под съмнение участието на българските граждани в Т. в избори. Относно второто основание са налице доказателства за полицейска регистрация и задържане на председателя на асоциацията през 2021г., който има пряко отношение към дейността на училището. Жалбоподателят не е представил доказателства за последващо заличаване на тази регистрация или за отмяна на актовете за задържане или друг документ, установяващ че става въпрос за недоразумение. Фактът, че председателят на асоциацията е работил като полицай по временен договор до възстановяване на друг служител на същата длъжност, както и че е награждаван през 2019г., не е основание да се приеме, че посочените задържания са без основание. Следователно същите са направени поради неспазване на законите на КИспания.

Посочените обстоятелства са разгледани от междуведомствената комисия по чл. 14 от ПМС, като въз основа на нейното предложение и в съответствие с чл. 16, ал.7 от ПМС министърът на образованието и науката е утвърдил актуализиран списък на българските неделни училища в чужбина без да включи жалбоподателя в него. Следва да се отбележи, че този списък е бил действащ до 02.09.2024г., когато е приет нов списък, в който жалбоподателят също не фигурира. В периода 17.07.-01.09.2024г., когато е действала процесната заповед, учебната 2024-2025г. не е била започнала. Видно от самата жалба, това е станало през първата неделя на м. октомври, поради това изложените в жалбата аргументи за възпрепятстването на учебната година с процесната заповед са неотносими към спора.

Съдът намира, че процесната заповед съответства и на целта на закона. В случая целта на ПМС е да се осигурят средства за подпомагане на обучението по учебните предмети български език и литература, история и цивилизации и география и икономика в частта им, отнасяща се до историята и географията на България, организирано в чужбина. Тези средства не са единственото финансиране, а имат подпомагаща роля, поради което липсата им не пречат дейността на училището. Освен това в [населено място] действа още едно българско неделно училище, поради което учениците в училището към процесната асоциация не са поставени в невъзможност да се обучават на български език, нито в риск да загубят родното си самосъзнание.

Предвид изложеното процесната заповед се явява законосъобразна, а жалбата срещу нея следва да бъде отхвърлена като неоснователна.

Водим от горното и на основание чл. 183 от АПК, Административен съд София-град, XXIII-ти троен състав,

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на „Българска асоциация Единство – Т.“ срещу заповед № РД09-

1856 от 17.07.2024г. на министъра на образованието и науката.
Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния административен съд, подадена чрез Административен съд София-град в 14-дневен срок от съобщаването му.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: